

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobkyně **V. K.**, zastoupené Mgr. Dagmar Dřímálovou, advokátkou se sídlem v Praze 6, Muchova 9/223, proti žalovanému **Magistrátu hlavního města Prahy**, odboru sociální péče a zdravotnictví, se sídlem Praha 1, Mariánské nám. 2, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 5. 2007, č. j. 4 Cad 9/2007 - 50, vedeném u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 6 Ads 147/2007, o námitce podjatosti žalobkyně,

t a k t o :

Soudci Nejvyššího správního soudu JUDr. Bohuslav Hnízdil, JUDr. Milada Tomková a JUDr. Brigita Chrástilová **nejsou vyloučeni** z projednávání a rozhodování věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 6 Ads 147/2007.

O d ů v o d n ě n í :

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 30. 5. 2007, č. j. 4 Cad 9/2007 – 50, zamítl žalobu žalobkyně proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 11. 2006, č. j. MHMP 356359/2006 („ve výroku rozsudku chybně označené jako MPMP 356359/2006“).

Proti tomuto usnesení podala žalobkyně kasační stížnost, která byla dne 9. 11. 2007 předložena k projednání Nejvyššímu správnímu soudu. Zde byla věc, v souladu s rozvrhem práce platným v době nápadu věci, přidělena k rozhodnutí šestému soudnímu oddělení. Nejvyšší správní soud přípisem ze dne 16. 11. 2007 (doručeném žalobkyni prostřednictvím zástupkyně dne 21. 11. 2007) poučil účastníky řízení o složení senátu, který bude ve věci rozhodovat, včetně případných zástupců, a dále o jejich právu vznést námitku podjatosti ve lhůtě jednoho týdne od doručení tohoto vyrozumění.

Na uvedené poučení reagovala žalobkyně podáním ze dne 3. 12. 2007, ve kterém uvedla, že uplatňuje námitku podjatosti senátu, který má danou věc rozhodovat, jmenovitě JUDr. Milady Tomkové, JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Brigity Chrástilové. Tuto námitku odůvodnila tím, že senát, vůči němuž vznáší námitku podjatosti, rozhodoval v jejím případě již dříve o rozhodnutí o ustanovení zástupce, a to ve věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 6 Ads 84/2006. Její kasační stížnost zamítl s odůvodněním, že ze žaloby, kterou podala, je nade vše pochybnost zjevné, že jde o kvalifikované podání, které obsahuje všechny náležitosti žaloby a je schopno meritorního projednání s tím, že podání svou formální, ale i obsahovou úrovní převyšuje podání, která účastníci i s právním vzděláním směřují soudům. Žalobkyně konstatovala, že senát Nejvyššího správního soudu takto rozhodl, přestože jeho členům muselo být známo, že podle čl. 37 odst. 2 a odst. 3 Listiny základních práv a svobod má každý právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné

správy, a to od počátku řízení, přičemž všichni účastníci jsou si v řízení rovni. Žalobkyně namítla, že postup tohoto senátu v dané věci nelze označit jinak než jako protiprávní a zcela mimo rámec spravedlivého procesu a ústavního pořádku České republiky. Navíc senát Nejvyššího správního soudu rozhodoval ve věci vyplácení sociální dávky, ve které by občan měl požívat zvýšené ochrany ze strany soudní moci. O takto vznesené námitce stěžovatelky již jednou rozhodoval v jiné věci senát devátého soudního oddělení Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. Nao 75/2007 - 96 ze dne 8. 11. 2007, jehož argumentaci stěžovatelka označila za nesouladnou se zákonem. Konkrétně polemizuje s pojetím předvídatelnosti rozhodnutí v případě skutkové a právně obdobných věcí, se správností aplikace zákona (jímž se dle názoru stěžovatelky šestý senát neřídil) a s naplněním práva na spravedlivý proces (odepření právní pomoci na řízení před soudem); to vše vyústilo v pochybnosti stěžovatelky o nestrannosti a nezaujatosti šestého senátu Nejvyššího správního soudu. Ze všech shora uvedených důvodů je podle žalobkyně zřejmé, že vznesená námitka podjatosti je podána právem a tento senát by měl být z rozhodování věci sp. zn. 6 Ads 146/2007 vyloučen jako celek, neboť se neřídil při svém rozhodování Ústavou České republiky.

K námitce podjatosti se vyjádřili žalobkyní uvedení soudci šestého soudního oddělení, tj. JUDr. Milada Tomková, JUDr. Bohuslav Hnízdil a JUDr. Brigita Chrástilová. Shodně uvedli, že nemají žádný vztah k věci samé ani k účastníci, který by mohl ovlivnit rozhodnutí v této věci. Dodali, že stěžovatelka opakovaně podala námitku podjatosti vůči všem členům šestého senátu s tím, že jde o soudce, kteří ignorují Ústavu, jejíž součástí je podle stěžovatelky Listina základních práv a svobod. Obvykle také poukazuje na rozhodování šestého senátu v jiných jejích věcech, zejména pokud jde o požadavky na ustanovování zástupce *ex officio* pro řízení o jejích žalobách proti rozhodnutí správních orgánů ve věcech dávek sociální péče.

Podle ustanovení § 8 odst. 1 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Obsahem citovaného ustanovení jsou tedy dva na sobě zcela nezávislé důvody vyloučení soudce. Soudce je především *ipso facto* vyloučen z projednávání a rozhodování věci, na niž měl podíl již v předchozím řízení správním či soudním. Vedle toho je pak důvodem vyloučení natolik objektivizovatelná míra osobního vztahu soudce k věci samé, k účastníkům či k jejich zástupcům, že míra a povaha tohoto vztahu zavdává důvod k pochybnostem o nepodjatosti soudce. Důvodem k vyloučení soudce naopak nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Žalobkyně fakticky neuvádí žádný z důvodů podjatosti, s nimiž ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s. počítá, neboť nenamítá u soudců Nejvyššího správního soudu jejich poměr k účastníkům či věci samé, ani netvrdí, že by se podíleli na předchozím rozhodování této věci ve správním řízení. Žalobkyně naopak důvod podjatosti jmenovaných soudců shledává pouze v závěru, ke kterému dospěli v jiné věci, tedy v okolnostech, o nichž soudní řád správní výslovně stanoví, že nemohou být důvodem k vyslovení podjatosti soudce (§ 8 odst. 1 *in fine* s. ř. s.).

Žalobkyně konkrétně nesouhlasí s rozhodnutím zdejšího soudu ze dne 25. 4. 2007, č. j. 6 Ads 84/2006 - 80, a namítá proti němu, že šestý senát v této věci rozhodl v rozporu s ústavním pořádkem České republiky. Zde je nutno upozornit, že důvodem pro vyloučení

soudce nemůže být pouhá subjektivní nespokojenost účastníka s rozhodnutím v jiné věci, na němž se tento senát podílel. Nelze tak v žádném případě souhlasit s argumentací žalobkyně, která pravděpodobně směřuje k ničím nepodložené domněnce o tom, že v dané věci bude ignorován ústavní pořádek České republiky z toho důvodu, že bude rozhodovat stejný senát, který rozhodoval jiné její věci. Podle čl. 95 Ústavy České republiky je soudce při rozhodování vázán zákonem a mezinárodní smlouvou, která je součástí právního řádu; je oprávněn posoudit soulad jiného právního předpisu se zákonem nebo s takovou mezinárodní smlouvou. Dojde-li soud k závěru, že zákon, jehož má být při řešení věci použito, je v rozporu s ústavním pořádkem, předloží věc Ústavnímu soudu. Ustanovení § 79 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, v platném znění pak ukládá soudci vykládat zákon podle svého nejlepšího vědomí a svědomí a rozhodovat v přiměřených lhůtách bez průtahů, nestranně a spravedlivě a na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem.

Pokud se týká žalobkyní projeveného nesouhlasu s argumentací devátého senátu ve věci č. j. Nao 75/2007 - 96 ze dne 8. 11. 2007, týkající se předvídatelnosti rozhodnutí, zde odkazuje Nejvyšší správní soud na nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 654/03 ze dne 24. 2. 2004 (in Sb. n. u. Ústavního soudu, Svazek č. 32 Nález č. 27 str. 255). Zde Ústavní soud konstatoval, že „jedním z aspektů práva na spravedlivý proces je na jedné straně postulát alespoň minimální míry předvídatelnosti soudního rozhodnutí, na straně druhé požadavek, aby se soud příslušným způsobem vypořádal s námitkami, jež účastník řízení uplatňuje. Jestliže rozhodnutí soudu je pro účastníka řízení s ohledem na dosavadní stav řízení, stav dokazování, existující procesní situaci a především uplatněné právní námitky překvapivé, nelze hovořit o tom, že soud dostal své povinnosti poskytovat jednotlivci soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny. Takové porušení práva na spravedlivý proces je intenzivnější v případě, kdy je taková překvapivost rozhodnutí podepřena skutečností, že obecný soud uplatní ve věci arbitrární postup namísto toho, aby se s námitkou uplatněnou účastníkem řízení řádně vypořádal. Takové rozhodnutí soudu je nutné považovat za výraz libovůle, který je rovněž v rozporu s čl. 36 odst. 1 Listiny a současně podřívá důvěru jednotlivce v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy ČR)“. S ohledem na takto vyložený princip předvídatelnosti soudního rozhodování je bez dalšího zřejmé, že argumentace žalobkyně je zcela lichá.

Vzhledem k tomu, že se žalobkyně odvolávala i na Listinu základních práv a svobod, je třeba zmínit, že součástí práva na spravedlivý proces tak, jak je v rovině ústavní vymezeno v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, je rozhodování ve věci nezávislým a nestranným soudcem. K této otázce se podrobně vyslovil i Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 27. 10. 2004, sp. zn. I. ÚS 370/04 (in Sb. n. u. ÚS, Svazek č. 35 Nález č. 159 str. 181). Dle jeho názoru „nestrannost soudce je především subjektivní kategorií, vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich zástupcům), o nichž je schopen relativně přesně referovat toliko soudce sám. Pouze takto úzce pojímaná kategorie nestrannosti soudce by však v praxi stěží nalezla uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat širě, tedy i v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli (účastníkovi řízení), nýbrž to, zda reálně neexistují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce má k věci určitý, nikoliv nezáujatý vztah. Vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci má být založeno nikoliv na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání; rozhodování o této otázce se však musí dít výlučně na základě hlediska objektivního“.

Důvody formulované žalobkyní tak nejsou důvody způsobitelnými založit pochybnosti o nepodjatosti soudců, kteří v dané věci mají rozhodovat. Žalobkyně současně žádné jiné důvody podle § 8 odst. 1 s. ř. s. neuvedla a jmenovaným soudcům ani nejsou známy. Vzhledem k tomu,

že sami tito soudci se necítí být z projednávání a rozhodnutí věci vyloučení a tato skutečnost nevyplývá ani ze soudního spisu, neshledal Nejvyšší správní soud návrh žalobkyně na vyloučení soudců z projednávání a rozhodování této věci důvodným. Se zřetelem k výše uvedenému proto Nejvyšší správní soud rozhodl o námitce podjatosti tak, jak je ve výroku uvedeno.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. března 2008

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu